

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SOPKY

PROJEKT EU PENÍZE ŠKOLÁM OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

VY_52_INOVACE_281

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A
PŘÍRODA

VZDĚLÁVACÍ OBOR: PŘÍRODOPIS
ROČNÍK: 9

SOPKA - VULKÁN

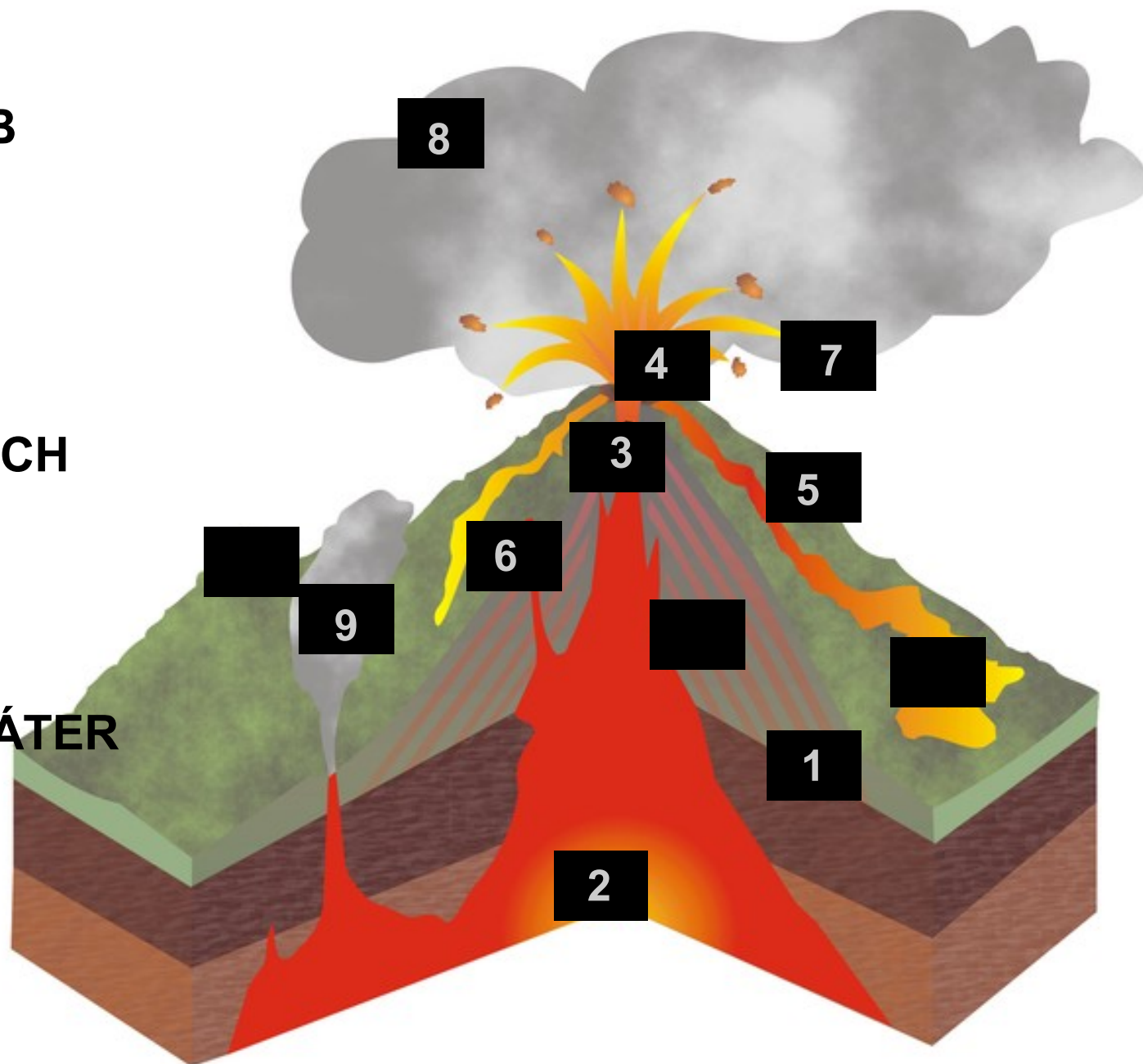
MÍSTO VÝSTUPU ŽHAVÉHO MAGMATU
PODÉL HRANIC STYKU
LITOSFÉRICKÝCH DESEK NEBO
V MÍSTECH HORKÝCH SKVRN

ERUPCE ETNA

STAVBA SOPKY

1. SOPEČNÝ KUŽEL
2. MAGMATICKÝ KRB
3. SOPOUCH
4. KRÁTER
5. LÁVOVÝ PROUD
6. VEDLEJŠÍ SOPOUCH
7. SOPEČNÉ PUMY
8. SOPEČNÉ PLYNY
9. PARAZITICKÝ KRÁTER

SOPEČNÝ KUŽEL

SOPKA COLIMA - MEXIKO

MAGMA JE ROZTAVENÁ HORNINA V MAGMATICKÉM KRBU

KRÁTER SOPKY ASO JAPONSKO

KALDERA – KRÁTER O PRŮMĚRU NĚKOLIKA KILOMETRŮ

PRODUKTY PŘI VÝBUCHU SOPEK

SOPEČNÉ PLYNY

LÁVA - MAGMA NA POVRCHU

SOPEČNÉ PUMY

SOLFATARY

LAPILY

SOPEČNÝ POPEL

SOPEČNÉ PLYNY

LÁVOVÝ PROUD

LÁVOVÝ PROUD

LÁVOVÝ TUNEL

SOPEČNÁ PUMA

SOLFATARY

SOPEČNÝ POPEL

ROZDĚLENÍ SOPEK

STRATOVULKÁNY

ŠTÍTOVÉ SOPKY

- LÁVA VELMI HUSTÁ
- SOPEČNÝ KUŽEL VYSOKÝ
- STŘÍDÁNÍ VRSTEV LÁVY A POPELA

- LÁVA VELMI TEKUTÁ
- SOPEČNÝ KUŽEL NÍZKÝ A ŠIROKÝ

ETNA (STRATOVULKÁN)

OSTROV SICÍLIE

3 323 m

VESUV (ITÁLIE)

1 279 m, v roce 79
n.l. POMPEJE

STROMBOLI (LIPARSKÉ OSTROVY)

SANTORIN (THÉRA)

OSTROV SURTSEY

**OSTROV VZNIKL V
ROCE**

SVATÁ HELENA (USA)

PŘED VÝBUCEM

PO VÝBUCHU

ΠΟΡΟΚΑΤÉΡΕΤΛ (ΜΕΧΙΚΟ)

CHIMBORAZO (MEXIKO)

MONT EREBUS

**ČINNÝ
STRATOVULKÁN V
ANTARKTIDĚ**

KILIMANJARO (AFRIKA)

**STRATOVULKÁN
5 875 m, NEJVYŠŠÍ
VRCHOL UHURU**

KAMERUNSKÁ HORA

STRATOVULKÁN

FUDŽIJAMA

**ČINNÝ STRATOVULKÁN, 3776 m,
POSVÁTNÁ HORA**

KLUČEVSKAJA (KAMČATKA)

STRATOVULKÁN
4 750 m, ČINNÁ

ANAK KRAKATOA

**STRATOVULKÁN, V ROCE
1883 NIČIVÝ VÝBUCH**

MAUNA KEA (HAVAJSKÉ OSTROVY)

**ŠTÍTOVÁ SOPKA
ODE DŇA MOŘE
VÝŠKA 10.000 m**

ZDROJE:

Fabricius volné dílo	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Etna.png
Nc_tech3 3.0 Unported	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Colima_volcano_aero_colors_adjusted.JPG?uselang=cs
Luigi Chiesa volné dílo	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Spaccato_vulcano_i18.png?uselang=cs
Haw ai Volcano Obsarvatory public domain	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pahoehoe_toe.jpg
volné dílo	http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/18/Augustine_Volcano_Jan_12_2006.jpg
Bobo 12345 GNU 3.0 Unported	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:MountAso_Nakadake_crater.jpg
M.Williams volné dílo	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aniakchak-caldera_alaska.jpg
USGS public domain	http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f1/Aa_large.jpg?uselang=cs
Franco Zanghi 2.5 Generic	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Franco_Zanghi_Etna_10.JPG?uselang=cs
J.D.Griggs public domain	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Puu_Oo_-_boulder_Royal_Gardens_1983.jpg
volné dílo	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Solfatara_Krater.JPG
Radomil GNU 3.0 Unported	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tufy_zbocze_Wezuwiusza.jpg?uselang=cs
SEWilco public domain	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stratovolcano.jpg?uselang=cs
Allie Caulfield 2.0 Generic	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2009-03-22_03-29_Sizilien_551_Aetna.jpg?uselang=cs
Pastorius 3.0 Unported	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vesuvius_from_plane.jpg
Denis Barthel GNU 3.0 Unported	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Stromboli1.JPG
NASA public domain	http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Santorini_Landsat.jpg
NOAA volné dílo	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Surtsey_eruption_1963.jpg?uselang=cs
Jakub Hejtmánek 3.0 Unported	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mexico-Popocatepetl.jpg
volné dílo	http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/91/Chimborazo_from_southwest.jpg?uselang=cs
Harry Glicken public domain	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sthelens1.jpg
Harry Glicken public domain	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:MSH80_st_helens_from_johnston_ridge_09-10-80.jpg

ZDROJE:

Richard Waitt public domain	http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4e/Mt_erebus.jpg		
Yosemite 3.0 Unported	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kibo_summit_of_Mt_Kilimanjaro_001.JPG?uselang=cs		
Amcaja GNU 3.0 Unported	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mount_Cameroon_craters.jpg		
Swollib volné dílo	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mountfujijapan.jpg		
Tamten volné dílo	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Klju%C4%8Devskaja_za_v%C3%BDchodu_slunce.jpg		
NASA public domain	http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a8/Anak_Krakatau.jpg?uselang=cs		
Pu_Oo public domain	http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Puu_Oo_looking_up_Kilauea_-_edit.jpg		

Autor: ing.Eva Voborná

**Základní škola Žďár nad Sázavou, Palachova
2189/35, příspěvková organizace**

Datum: 27.12.2012

Určeno: 9.ročník ZŠ

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Přírodopis

Tématický okruh: Geologické děje

Téma: Sopečná činnost

METODICKÝ LIST

DRUH MATERIÁLU: prezentace

CÍL: Seznámit žáky se základními pojmy týkajícími se sopečné činnosti

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY: Žáci chápou jak a kde dochází k sopečné činnosti, znají základní pojmy a významné sopky ve světě

KLÍČOVÁ SLOVA: magma, sopka – vulkán, erupce, kráter, sopouch, magmatický krb, sopečná puma, sopečný kužel, stratovulkán, štítová sopka

METODICKÉ POZNÁMKY: Prezentace obsahuje základní obrazový materiál který vyučující využije k výkladu důležitých pojmů. Základní obrázek je kresba sopky s popisem základních pojmů. Ty jsou na dalších snímcích demonstrovány skutečnými fotografiemi.

Poslední část prezentace obsahuje fotografie nejznámějších sopek na všech kontinentech. Tento materiál lze využít pro práci s mapou světa vyhledáváním jednotlivých sopek.